

Kuntaliitto
Kommunförbundet

Saavutettavuudella paremmat digitaaliset palvelut

Kohti kansalaisten yhdenvertaisuutta

Mitä saavutettavuuslainsäädäntö edellyttää?

Tony Hagerlund
@TonyHagerlund

20.9.2019

Saavutettavuus

Puhumme saavutettavuudesta, kun tarkoitamme

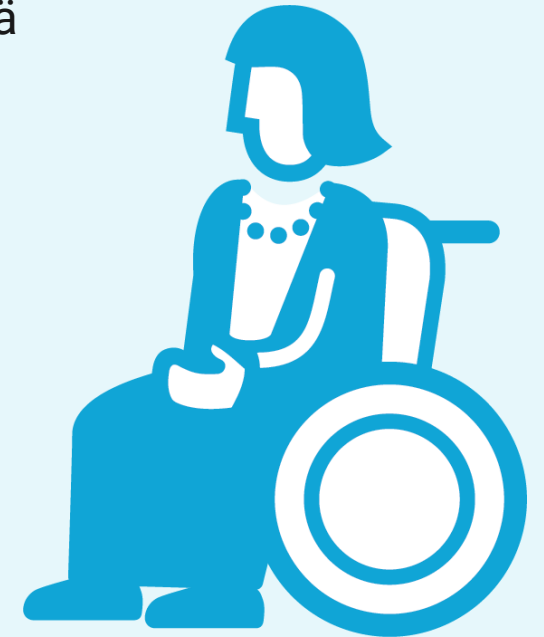
- verkkopalveluita
- sovelluksia
- julkaisuja.

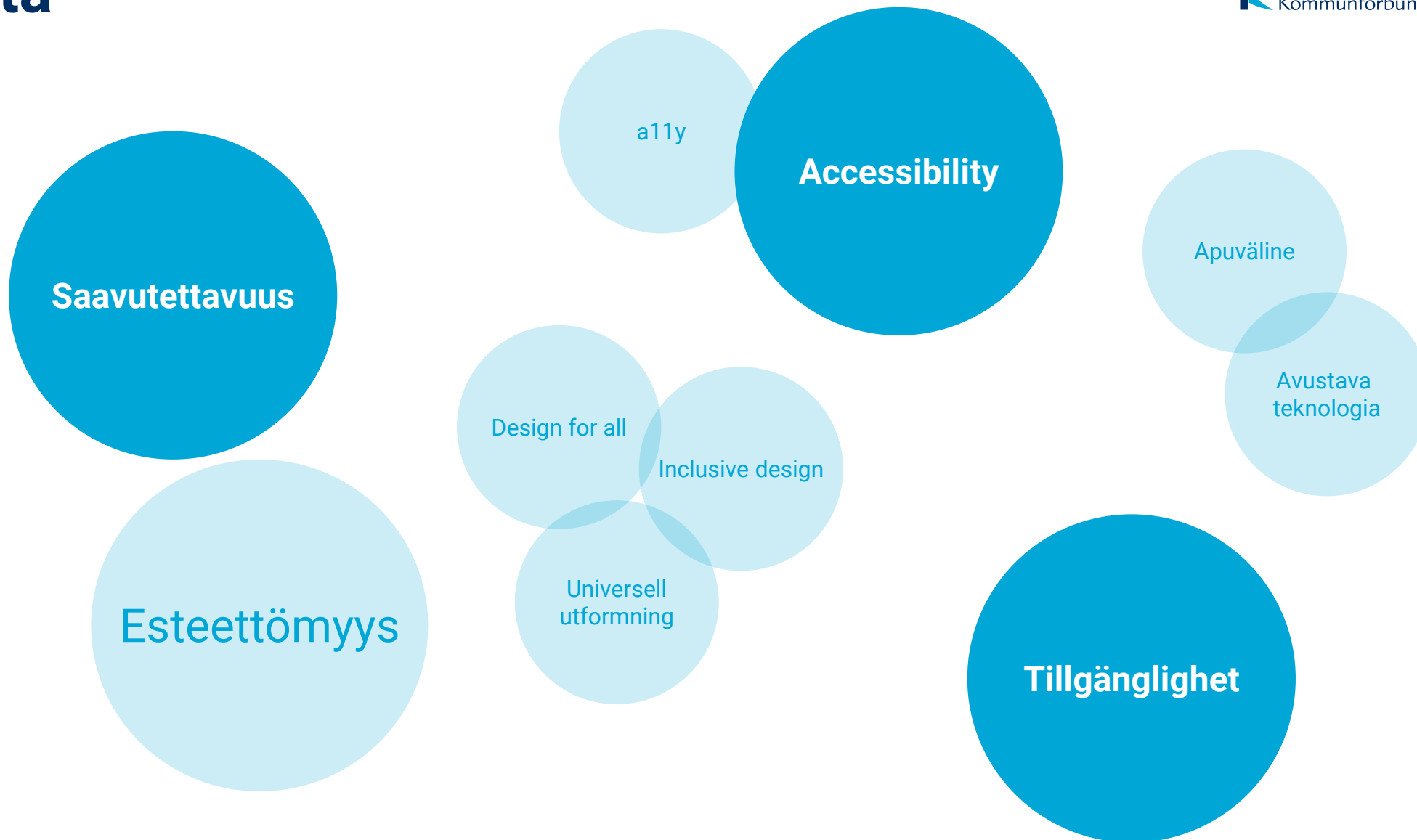

Esteettömyys

Puhumme esteettömyydestä, kun tarkoitamme

- laitteiden fyysisiä ominaisuuksia
- rakennettua ympäristöä
- opasteita ja kylttejä.

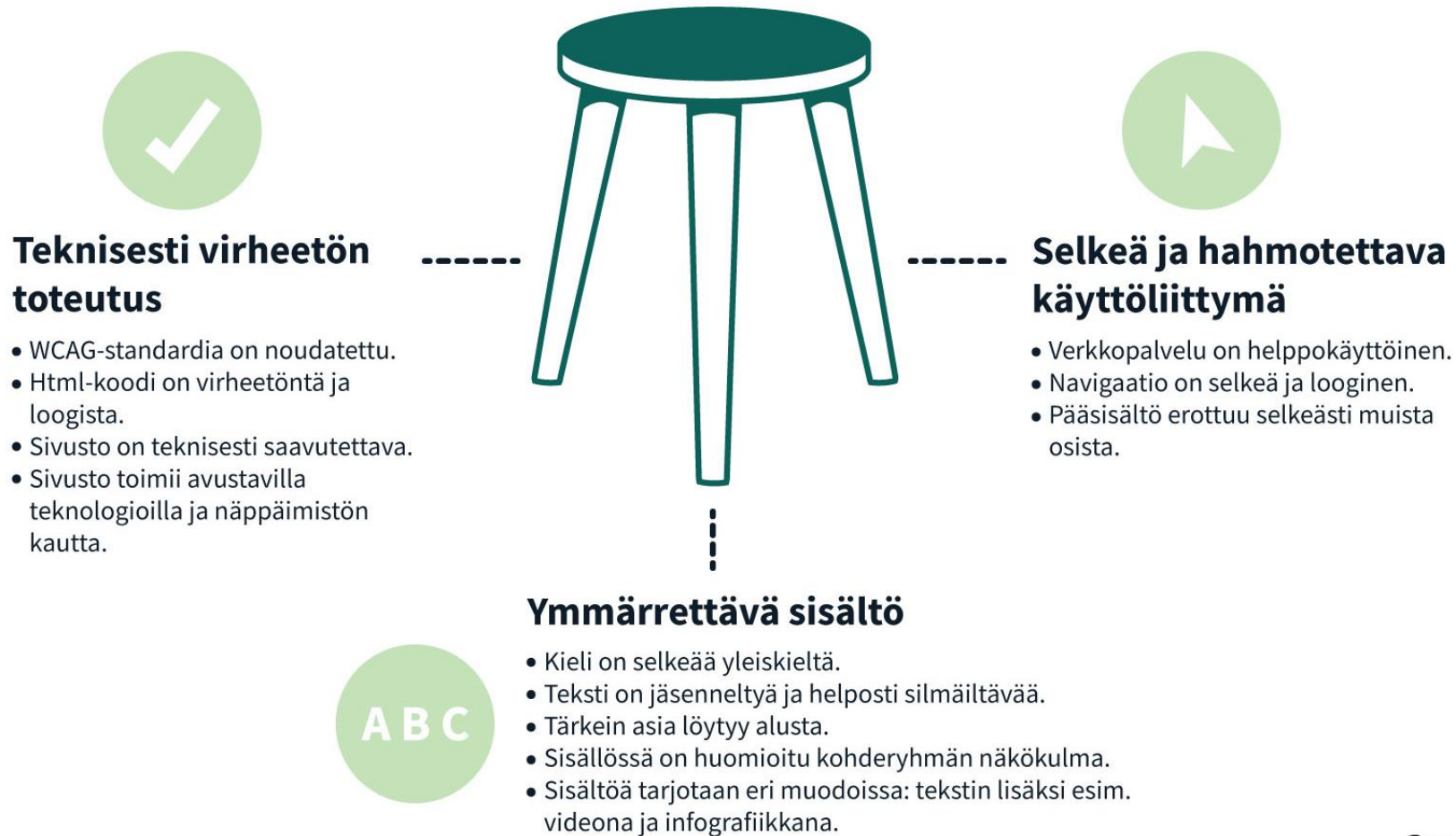

Mitä on digitaalinen saavutettavuus?

Palvelu on mahdollisimman monen ihmisen käytettävissä mahdollisimman helposti

Piirre

Erilaiset käyttäjät - erilaisia tapoja käyttää digitaalisia palveluita

Veli on 17-vuotias tietokoneen aktiivikäyttäjä.

- CP-vamma

Oskari on 22-vuotias tietotekniikan opiskelija.

- Sokeus

Tiina on 24-vuotias iPadin aktiivikäyttäjä.

- Kehitysvamma

Laki digitaalisten palvelujen tarjoamisesta

- Tavoite on edistää digitaalisten palvelujen yhdenvertaisia käyttömahdollisuuksia kansalaisilla.
- Laki tuli voimaan 1.4.2019.
- Laki sisältää saavutettavuusdirektiivistä tulevat vaatimukset, lain toisen luku käsittelee ainoastaan viranomaisten verkkopalvelut.
- <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2019/20190306>
- <https://www.finlex.fi/sv/laki/alkup/2019/20190306>

Siirtymäajat

- Laki sovelletaan siirtymäaikataulun mukaisesti
- Pääsääntöisesti laki koskevat kuntien palvelut 23.9.2020 jälkeen, paitsi jos palvelu on julkaistu 23.8.2018 jälkeen

- Tiedostot (esim. word- ja pdf-tiedostot) noudattavat kaavion siirtymäaikoja, jos ne on julkaistu 23.9.2018 jälkeen.
- Ennen 23.9.2018 julkaistuja tiedostoja ei tarvitse tehdä saavutettavuusvaatimusten mukaisiksi, paitsi jos niitä tarvitaan asiointiin.

- Euroopan parlamentin ja neuvoston *direktiivi (EU) 2016/2102, julkisen sektorin elinten verkkosivustojen ja mobiilisovellusten saavutettavuudesta*
- Annettu 26.10.2016
- <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=CELEX:32016L2102>

”...julkisen sektorin elimet toteuttavat tarvittavat toimenpiteet parantaakseen verkkosivustojensa ja mobiilisovellustensa saavutettavuutta **tekemällä niistä havaittavia, hallittavia, ymmärrettäviä, ja toimintavarmoja.**”

Direktiivin 4. artikla

Keitä saavutettavuus-vaatimukset koskevat?

- Viranomaiset
  - kunnat, kuntien organisaatiot, kunnalliset liikelaitokset ja kuntayhtymät
- Julkisoikeudelliset laitokset
  - jos organisaatio on hankintalain mukainen hankintayksikkö, se kuuluu todennäköisesti myös saavutettavuusvaatimusten piiriin
- Osa yksityistä sektoria kuuluu vaatimusten piiriin (oma siirtymäajat)
  - vesi- ja energia-alan palveluntarjoajat
  - liikennepalvelujen tarjoajat

Mitä palveluita vaatimukset koskevat?

- Verkkosivustot
- Mobiilisovellukset
- Videot ja äänitiedostoja
- Dokumentit
- Intranetit ja ekstranetit työntekijöille

- Säännöllisesti päivitettävä kuvaus
- Aikataulu selosteelle:
  - Jos sivusto on julkaistu ennen 23.9.2018, siirtymäaika loppuu 22.9.2020, eli seloste täytyy laittaa sen jälkeen sivuille.
  - Jos sivusto on uusi eli julkaistu 23.9.2018 tai sen jälkeen, siirtymäaika loppuu jo 22.9.2019, eli selosteen pitää olla sivuilla tämän jälkeen.

Jokaisen organisaation, jota lain saavutettavuusvaatimukset koskevat, on tehtävä verkkosivuistaan ja mobiilisovelluksistaan saavutettavuusseloste ja laitettava se verkkosivuilleen.

- Arvio sivuston tai sovelluksen saavutettavuuden tilasta:
  - a) vastaa täysin vaatimuksia,
  - b) vastaa suurilta osin vaatimuksia tai
  - c) suurin osa vaatimuksista ei toteudu.
- Miten arvioidaan?
  - Itsearviointi
  - Ulkopuolinen auditointi / arviointi
  - Osaksi jatkuvaa kehittämistä ja vaatimusmäärittelyä

Miten hyvin verkkosivusto
tai sovellus vastaa
saavutettavuusvaatimuksia?

Käyttäjällä mahdollisuus antaa saavutettavuuspalautetta

- Miten käyttäjä voi antaa saavutettavuuspalautetta?
- Kuka tai mikä yksikkö organisaatiossa vastaa saavutettavuuspalautteiden käsittelystä?
- Erillinen palautekanava
- Saavutettavuuspalaute käsiteltävä kahden viikon sisällä

Käyttäjällä valitusoikeus

- Miten käyttäjä voi ottaa yhteyttä AVI:in selvityspyynnön tai -kantelun tekemistä varten?

Käyttäjällä mahdollisuus antaa saavutettavuuspalautetta

- Miten käyttäjä voi antaa saavutettavuuspalautetta?
- Kuka tai mikä yksikkö organisaatiossa vastaa saavutettavuuspalautteiden käsittelystä?
- Erillinen palautekanava
- Saavutettavuuspalaute käsiteltävä kahden viikon sisällä

Käyttäjällä valitusoikeus

- Miten käyttäjä voi ottaa yhteyttä AVI:in selvityspyynnön tai -kantelun tekemistä varten?

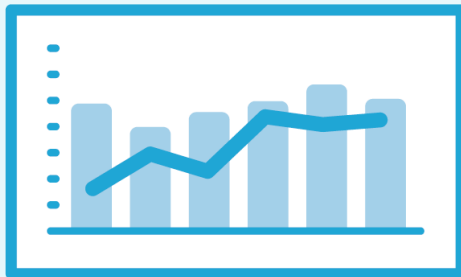
Mitä tämä
tarkoittaa minulle?

 Kuntaliitto
Kommunförbundet

Johto

Verkkopalveluiden saavutettavuus vaatii johdolta sitouttamista ja resursointia.

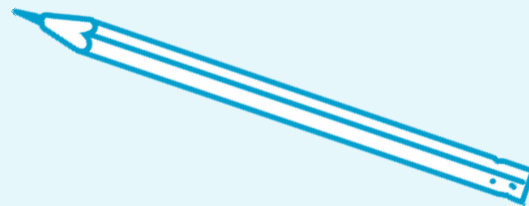
Johdolla on myös rooli yhdenvertaisen viestinnän edistämisessä omalla esimerkillään.

Sisällöntuottajat

Sisällöntuottaja vaikuttaa saavutettavuuteen jatkuvasti. Selkeä ja ymmärrettävä sisältö syntyy yhteistyössä muiden asiantuntijoiden kanssa.

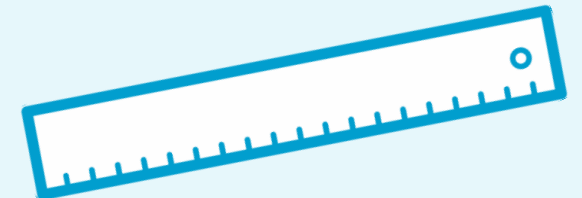
Pelkkä tekninen saavutettavuus ei takaa, että viesti sisäistetään.

Palvelun suunnittelijat

Suunnittelija vastaa teknisestä toteutuksesta, ja usein myös sisältörakenteen suunnittelusta tärkeänä osana palvelun käytettävyyttä.

Toistuvat ongelmat on ratkaistava kehitystyön yhteydessä ja saavutettavuutta arvioitava jatkuvasti.

Mistä lähteä liikkeelle (byrokraattisesti)?

 Kuntaliitto
Kommunförbundet

Mistä lähteä liikkeelle saavutettavuuden suhteen?

- Yleinen tietoisuuden nostatus.
- Ajan ja joissain määrin rahan huomioiminen
  - Vie aikaa, tekniset muutokset myös maksavat jotain.
- Projektointi, vaikkakaan saavutettavuus ei ole kuin osittain projekti.
- Koulutus, tuki ja juurruttaminen arkeen
  - Tarpeen kouluttaa, ohjeistaa ja vaikka mitä.
- Ulkoinen tuki ja arviointi?
- Lievä varovaisuus suhteessa ulkoisiin toimittajiin.
- Mahdollisesti työkalut saavutettavuuden huomioimisen tueksi
  - Löytyy maksullisia ja maksuttomia.

- Saavutettavassa palvelussa
  - Näkee mitä siellä on.
  - Palvelu on toteutettu loogisesti ja ymmärrettävästi.
  - Ymmärtää sisällön.
  - Ei ole ylipitkiä kappaleita, kirjoitusvirheitä eikä toimimattomia linkkejä
- Kyse on hyvästä viestinnästä!

Lue lisää

[Saavutettavasti.fi](https://www.saavutettavasti.fi)

[Saavutettavuusvaatimukset.fi](https://www.saavutettavuusvaatimukset.fi)

[Kuntaliitto.fi/saavutettavuus](https://www.kuntaliitto.fi/saavutettavuus)

- Tapahtumia (Piiri, FCG:n koulutukset, verkkoviestijöiden tapaamiset).
- Verkostoja.
- Uutiskirje ja sähköpostilistoja.
  - Mukaan sähköpostilistoille: olkaa yhteydessä allekirjoittaneeseen.
- Oppaita, selvityksiä ja erinäisissä työryhmissä mukana olemista.

Kiitos!

Tony Hagerlund

050 526 2158

Tony.hagerlund@kuntaliitto.fi

@onyHagerlund

kuntaliitto.fi

PL 200, 00101 Helsinki
Kuntatalo, Toinen linja 14
00530 Helsinki

